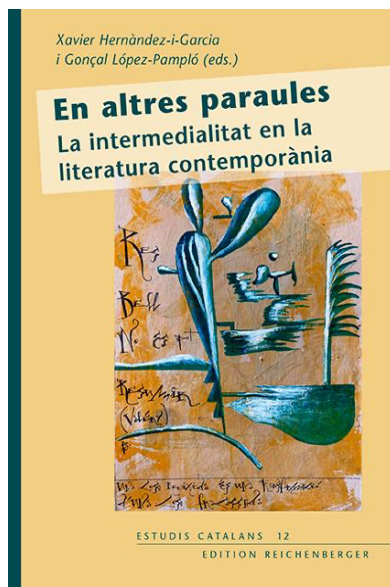

Una anàlisi de la intermedialitat en la literatura catalana: literatura, música i imatge en diàleg

Autoria: Xavier Hernández-i-Garcia i Gonçal López-Pampló (eds.)

Títol: *En altres paraules. La intermedialitat en la literatura contemporània*

Editorial: Reichenberger, Kassel (Alemanya), 2024

227 pàgines

En altres paraules. La intermedialitat en la literatura contemporània, és una obra publicada l'any 2024 per l'editorial Reichenberger dins de la col·lecció Estudis Catalans 12, dirigida per Eva Reichenberger i Rosa Ribas, i editada per Xavier Hernández i Garcia i Gonçal López-Pampló. Aquesta obra reflexiona sobre el concepte de la intermedialitat i la seua influència en les arts contemporànies, explorant les connexions entre literatura, pintura, música, teatre i cine en el context català.

El llibre, de 227 pàgines, s'organitza en un pròleg, escrit pels editors, on s'explica que l'art és un procés d'interconnexió contant entre disciplines, èpoques i llenguatges; nou capítols: quatre exploren la relació entre pintura i literatura, dos tracten la influència de la música en la literatura i altres dos la interacció de la literatura amb el cinema i la

televisió; un epíleg; i una bibliografia d'autors acompanyada d'un índex de noms i matèries per facilitar la recerca d'informació.

El primer capítol, “La imitació de la música en la poesia. Les referències intermedials i els límits de les tipologies”, escrit per Xavier Hernández-i-Garcia, ofereix una visió profunda sobre com la poesia pot integrar, evocar i imitar la música a través de referències intermedials. Hernández i Garcia ho exemplifica amb poemes de la literatura catalana com “Més que una cançó” de Margarit o el poema “Homenatge a Frederic Chopin” de Joan Fuster.

El segon capítol es titula “Quan la literatura dramàtica s’emmiralla en la música: imitacions intermedials formals entre el teatre independent valencià” de Ramon X. Rosselló. Aquest capítol explora la influència de la música en dues obres de teatre independent valencià dels anys setanta: *Plany en la mort* d’Enric Ribera (1972) de Rodolf Sirera i *Crònica especial* (1975) de Manuel Molins. A través d’aquestes obres es demostra que la música no s’empra només com a tema, sinó com a eina estructural i dramàtica.

Al tercer capítol, “Reflexión mediática, cuestionamiento ontológico e historicidad en dos ficciones intermediales”, Kurt Hahn analitza dues obres literàries: *El beso de la mujer araña* (1976) de Manuel Puig, i *Apocalipsis de Solentiname* (1977) de Julio Cortázar, dues obres que comparteixen una estructura en què les imatges revelen una realitat oculta i inquietant. L’intermedi entre la imatge i el text esdevé un espai de reflexió sobre la història i la construcció de la realitat.

El quart capítol, “Tirant lo Blanch: un projecte per a televisió de Maria Aurèlia Capmany i Josep Maria Forn (1980)”, escrit per Josep Vicent Garcia Raffi, tracta sobre la labor que van fer Maria Aurèlia Capmany i Josep Maria Forn per a adaptar el clàssic del *Tirant lo Blanch* al cinema i a la televisió catalana, però per la manca de suport institucional i les dificultats financeres van impedir que aquest projecte es materialitzara, no obstant això, els guions conserven un gran valor històric i literari, i són una mostra de com la literatura pot dialogar amb l’audiovisual i pot tindre la funció de promoure les grans obres de la tradició catalana.

El cinqué capítol, “Ècfrasi lírica: la mirada i el silenci en les prosas d’art de Jordi Sarsanedas”, escrit per Carme Gregori Soldevila, posa en relleu com les prosas d’art de Sarsanedas no són més que comentaris, convertint-se en peces literàries en elles mateixes, amb una manera de veure l’art subjectiva, lírica i filosòfica.

El sisé capítol, “Descriure l’art. Les ècfrasis en prosa de Marià Manent a “Notícies d’art” de Jordi Malé, analitza com Marià Manent combina descripció, interpretació i sensibilitat poètica per acostar l’art al lector. A més a més, aquest capítol s’acompanya de representacions visuals de les obres que ajuden a la comprensió d’elles.

En el seté capítol, “Del traç a la paraula: estudi sobre l’assaig d’Antoni Tàpies”, Gonçal López Pampló examina la relació entre l’art i la literatura en l’obra de Tàpies, destacant com el seu pensament i la seua producció escrita complementen la seua obra plàstica.

El huité capítol, “Pintures en la poesia de Joan Vinyoli” de Ferran Carbó, analitza la influència de la pintura en la poesia de Vinyoli, un procés que es basa en la transposició d’una experiència visual a una experiència literària.

El nové capítol, “Maneres de fer veure. Disquisicions sobre les imatges artístiques i literàries” de Teresa Sala, tracta la relació entre les imatges i la literatura, analitzant com es creen imaginaris, la interacció entre paraula i imatges i el paper d’aquestes representacions en la cultura contemporània.

L’obra es tanca amb l’epíleg “Pintar i escriure. Un testimoni” de Manuel Baixauli, on l’artista i escriptor reflexiona sobre la seua trajectòria personal en pintura i literatura.

Un dels punts forts d’aquest llibre és la seua solidesa conceptual. Els col·laboradors recorren a teòrics com Werner Wolf, Irina Rajewsky i Gérard Genette per sustentar les seues anàlisis, aplicant aquests conceptes a obres concretes del panorama català. A més, la inclusió d’imatges i exemples visuals facilita la comprensió de les connexions intermedials, fent més agradable i enriquidora l’experiència de lectura. La gran quantitat d’exemples pràctics i fragments d’obres concretes catalanes que s’inclouen per il·lustrar els conceptes teòrics permeten als lectors apreciar i analitzar per si mateixos les idees exposades.

Cal destacar també que la manera com aborda els temes permet que lectors interessats puguin utilitzar l'obra com a punt de partida per a futurs estudis més profunds, ja que un dels objectius del llibre és donar a conèixer aquest camp d'estudi per a impulsar nous estudis al voltant de la literatura catalana. En aquest sentit, la bibliografia al final de cada capítol és un recurs molt útil per aquells que desitgen aprofundir en els temes tractats.

En conclusió, *En altres paraules. La intermedialitat en la literatura contemporània* és una contribució valuosa per a l'estudi de les arts contemporànies i el diàleg entre disciplines. La seua multidisciplinarietat i la manera com exemplifica les relacions entre literatura, pintura, música, cinema i televisió, la converteixen en una obra imprescindible per a qualsevol lector interessat a comprendre les complexes relacions que configuren l'art en l'actualitat. Considerant l'alt nivell d'interés que m'ha suscitat l'obra, pense que seria molt interessant disposar d'una versió més divulgativa, capaç d'arribar a un públic més ampli. Aquesta obra sorgeix en un moment en què les fronteres entre les disciplines artístiques es difuminen cada vegada més, consolidant la intermedialitat com un camp d'estudi fonamental per a comprendre les dinàmiques creatives actuals.

Andra Matei